

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-2-38 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-66/915-385
Karar Tarihi : 28.11.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN
Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Burak BÜYÜKKUŞOĞLU, Nesrin SAĞLAM

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Suat DEMİRTAŞ
Cumhuriyet Mah. 656. Sok. No:5 Merkez/Karaman

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Özel Karaman Sabah Sürücü Kursu Eği. Tur. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Kirişçi Mah. Rıza Doğruöz İşhanı Merkez/Karaman
- Ayklass Eğitim Hizm. Tem. Turizm Hayv. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Özel İdare İşhanı Merkez/Karaman
- Beter Eğitim Organizasyonu Taşımacılık Ltd. Şti. (Özel Karizma Sürücü Kursu)
Kirişçi Mah. Rıza Doğruöz İşhanı Kat:3 Merkez/Karaman
- Yaşar Otomotiv ve Özel Eği. Hiz. San. ve Tic. A.Ş. (Özel Karaman Sürücü Kursu)
Külhan Mah. 11. Sok. No:11 Merkez/Karaman
- Öz Mert Eğitim Hizmetleri Petrol Nak. Gıda Temiz. ve Tur. Tic. Ltd. Şti. (Öz Mert Sürücü Kursu)
Cedit Mah. Mut Cad. No:23 Merkez/Karaman
- Yunus Emre Özel Eğitim İnş. Nak. San. Tic. Ltd. Şti. (Özel Karaman Yunus Emre Sürücü Kursu)
Kirişçi Mah. Türk Dili Meydanı Koca İşhanı No:5 Merkez/Karaman
- Özel Zafer Yolu Eğitim Sağlık İnş. Madencilik ve Temizlik San. Tic. Ltd. Şti.
Külhan Mah. İstasyon Cad. No:23 Merkez/Karaman

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Karaman il merkezinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının aralarında anlaşarak kurs ücretlerini belirledikleri iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 06.08.2013 tarih ve 4787 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 14.08.2013 tarih ve 2013-2-38/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 22.08.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 13-48/683-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 20.11.2013 tarih ve 2013-2-38/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Karaman il merkezinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının aralarında anlaşmak suretiyle kurs ücretlerini belirledikleri, B sınıfı ehliyeti bulunan başvuru sahibince E sınıfı ehliyet almak için dört farklı sürücü kursuna müracaat edildiği ve dördünün de E sınıfı ehliyet fark ücreti olarak 500 TL fiyat verdiği,

bir diğ er sürücü kursu olan Zafer Yolu sürücü kursundan 450 TL fiyat alındığı iddia edilmiştir.

- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; adı geçen teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

- (5) Rekabet Kurulunun 07-62/761-263 ve 07-68/838-309 sayılı kararlarında; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 41/d maddesi uyarınca sürücü adaylarının Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde motorlu taşıt kullanabilmek için sürücü kurslarında eğitim almak ve eğitimden sonra düzenlenen sınavları başarı ile geçmek durumunda oldukları, sürücü ehliyeti almak isteyen bir kişi için sürücü kurslarında eğitim alınmasının kanunen zorunlu olduğu, bu nedenle kurslar tarafından verilen söz konusu hizmetin herhangi bir ikamesinin bulunmadığı belirtilmiştir. Anılan Kurul kararlarına paralel olarak mevcut dosya kapsamında da ilgili ürün pazarı "sürücü adaylarına yönelik özel öğretim hizmetleri pazarı" olarak tespit edilmiştir.
- (6) Başvurunun Karaman il merkezindeki sürücü kurslarının faaliyetlerine yönelik olması nedeniyle, dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "Karaman ili Merkez ilçesi" olarak belirlenmiştir.

I.2. Öneraştırma Kapsamında Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (7) Öneraştırma kapsamında Karaman il merkezinde faaliyette bulunan Özel Zafer Yolu Motorlu Taşıt Sürücü Kursu (MTSK), Özel Karaman MTSK, Ayklass MTSK, Öz Mert MTSK, Özel Karizma MTSK; Özel Karaman Yunus Emre MTSK ve Özel Karaman Sabah MTSK'da yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yetkilileri ile yapılan görüşmelerde, teşebbüslerin Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'na sundukları öğretim yılı ücret ilanları bildirimleri ile bu ücretlerin uygulanışına ilişkin fatura suretleri temin edilmiştir.
- (8) Özel Zafer Yolu MTSK müdürü tarafından; ödeme şekli gibi kriterler dikkate alınarak MEB'e bildirilen ve pano gibi görünür yerlerde ilan edilen tarife üzerinden belli oranda iskonto yapılabildiği, ancak diğ er sürücü kursları ile bir araya gelerek fiyat belirlemelerinin söz konusu olmadığı ifade edilmiş, tarife üzerinden iskonto uygulanan fatura örnekleri de sunulmuştur. Fatura örneklerinden; B ve A2 sınıfı ehliyetler için tarife ücretinin 900 TL olmasına rağmen 23.08.2013 tarihinde düzenlenen faturada (.....) TL fiyatın bulunduğu; benzer şekilde A2 sınıfı ehliyet için tarife ücretinin 400 TL olması gerekirken, 10.09.2013 tarihinde düzenlenen faturada (.....) TL; B sınıfı ehliyet için tarife ücretinin 600 TL olması gerekirken, 22.08.2013 tarihinde düzenlenen faturada (.....) TL fiyat uygulandığı görülmüştür.
- (9) Özel Karizma MTSK şirket ortağı ise, mevcut fiyatlar ile maliyetlerin ancak karşılanabildiğini, MEB tarafından zorunlu tutulan asgari on iki saat direksiyon eğitimi verdiklerini, her saat için yaklaşık 35 TL yakıt gideri olduğunu, içinde bulunan öğretim yılı için uygulanan tarifenin tavan fiyatı yansıttığını ve bu fiyatlar üzerinden %40'a kadar iskonto uygulayabildiklerini ifade etmiştir. Teşebbüs tarafından bu fiyatlar üzerinden iskonto uygulandığına ilişkin olarak sunulan ve 2013 yılının Temmuz-Eylül aylarında kesilen fatura örneklerine bakıldığında ise, fark B şeklinde tabir edilen ehliyet eğitimi için %(.....), B sınıfı ehliyet eğitimi için %(.....), %(.....), %(.....); E sınıfı ehliyet eğitimi için %(.....) oranında iskonto uygulandığı anlaşılmıştır. Yapılan iskontolarla birlikte kurs ücretleri fark B için (.....) TL, B sınıfı için (.....)TL ve E sınıfı ise (.....) TL olmaktadır.
- (10) Ayklass MTSK'da yapılan incelemede teşebbüs müdürü tarafından diğ er sürücü kursları ile fiyat birlikteliğinin söz konusu olmadığı, uyguladıkları tarife üzerinden iskonto uygulayabildikleri ifade edilmiş, MEB'e sunulan tarife ile bu tarife üzerinden iskonto

13-66/915-385

yapılabildiğine ilişkin fatura örnekleri ibraz edilmiştir. Fatura örneklerine bakıldığında; B sınıfı ehliyet için tarife fiyatı taksitli 750 TL olmasına rağmen 22.08.2013 tarihli faturada (.....)TL; 22.08.2013 tarihinde düzenlenen bir diğer faturada ise (.....) TL'lik ücret olduğu görülmüştür. Ayrıca E sınıfı ehliyet için tarife fiyatı taksitli ödeme halinde 1000 TL olmasına rağmen (.....) TL fiyat uygulandığı da anlaşılmıştır.

- (11) Özel Karaman MTSK'da yapılan incelemede teşebbüs müdürü tarafından diğer sürücü kurslarıyla fiyat birlikteliğinin olmadığı, tarife fiyatı üzerinden ıskonto uygulanabildiği ifade edilmiş, ayrıca MEB'e sunulan tarife ile ıskontolu fatura örnekleri hakkında bilgi verilmiştir. Sunulan fatura örneklerine bakıldığında; 01.09.2013 tarihinde düzenlenen faturada B sınıfı ehliyet için (.....) TL, A2 ve B sınıfı ehliyet için birlikte (.....) TL; 05.08.2013 tarihli faturalarda A2 ve B sınıfı ehliyet için birlikte (.....) TL; yine A2 ve B sınıfı ehliyet için birlikte (.....) TL, B sınıfı ehliyet için ise (.....) TL fiyat uygulandığı görülmektedir.
- (12) Öz Mert MTSK'da yapılan incelemede teşebbüs ortağı tarafından da tarifelere ilişkin bilgi verilerek, fatura örnekleri sunulmuş; anılan teşebbüsün bu pazardaki faaliyetinin görece yakın bir zamanda başladığı, bu nedenle diğer teşebbüslerle ciddi bir rekabet içerisinde olduğu ve mevcut fiyatların maliyetlerini karşılamaya ancak yettiği, diğer teşebbüslerle bir fiyat birlikteliğinin söz konusu olmadığı yönünde beyanda bulunulmuştur. Teşebbüs tarafından sunulan fatura örneklerine bakıldığında; 30.07.2013 tarihinde B sınıfı ehliyet için düzenlenen faturada peşin (.....) ve (.....) TL, 31.08.2013 tarihli faturada peşin (.....) TL, E sınıfı ehliyet için ise 30.10.2013 tarihinde düzenlenen faturada (.....) TL ücret uygulandığı anlaşılmıştır.
- (13) Özel Karaman Sabah MTSK ortağı tarafından MEB'e sunulan ve kursiyerlere duyurulan tarife ile ıskonto uygulandığını gösteren fatura örnekleri hakkında bilgi verilmiştir. Teşebbüsçe sunulan fatura örneklerinde; A2 sınıfı ehliyet için 29.07.2013 tarihinde düzenlenen faturalarda (.....) TL, fark E için 26.09.2013 tarihli faturada (.....) TL, bir diğer faturada ise (.....) TL fiyat uygulandığı görülmüştür.
- (14) Özel Karaman Yunus Emre MTSK ortağı tarafından da benzer şekilde bilgi ve belgeler sunulmuştur. Ayrıca iddia edildiği üzere herhangi bir fiyat birlikteliği olmadığı, yakın zamanda yürürlüğe giren bir yönetmelik nedeniyle eğitimin ve sınavların kalitesinin artmasına bağlı olarak maliyetlerin de arttığı belirtilmiştir.
- (15) Teşebbüslerin MEB'e sundukları ücret bilgilerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-1: Karaman İl Merkezi'nde faaliyet gösteren MTSK'ların MEB'e Bildirimi Yapılan Tarifeleri

MTSK	Program Adı	Teorik (TL/Saat)	Direksiyon Ücreti ¹ (TL/Saat)
Özel Karaman Yunus Emre ²	A1 Sınıfı	-	-
	A2 Sınıfı	6,00	35,00
	B Sınıfı	6,00	50,00
	E Sınıfı	6,00	50,00
Özel Karaman Sabah ³	A1 Sınıfı	5,00	34,00
	A2 Sınıfı	5,00	34,00
	B Sınıfı	5,00	50,00
	E Sınıfı	5,00	50,00

¹ Tarifede yer alan ücretler KDV dâhil olarak verilmektedir.

² Tarifesinde yönetim kurulu kararı uyarınca %40'a varan ıskonto uygulanabileceği ifadesi yer almaktadır.

³ Tarifesinde peşin ödemede %40'a varan ıskonto uygulanabileceği ifadeleri yer almaktadır.

13-66/915-385

Özel Karaman ⁴	A1 Sınıfı	5,00	30,00
	A2 Sınıfı	5,00	30,00
	B Sınıfı	5,00	45,00
	E Sınıfı	5,00	45,00
Öz Mert ⁵	A1 Sınıfı	-	-
	A2 Sınıfı	4,10/4,20/4,30	10,10/10,20/10,30
	B Sınıfı	4,10/4,20/4,30	11,10/11,20/11,30
	E Sınıfı	4,10/4,20/4,30	12,10/12,20/12,30
Ayklass ⁶	A1 Sınıfı	-	-
	A2 Sınıfı	5,00	31,00
	B Sınıfı	5,00	50,83
	E Sınıfı	5,00	50,41
Özel Karaman	A1 Sınıfı	-	-
Karizma ⁷	A2 Sınıfı	5,00	33,00
	B Sınıfı	5,00	48,33
	E Sınıfı	5,00	48,75
Özel Zafer Yolu ⁸	A1 Sınıfı	-	-
	A2 Sınıfı	5,00	50,00
	B Sınıfı	5,00	50,00
	E Sınıfı	5,00	50,00

I.3. Değerlendirme

- (16) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı ve bozucu anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliği kararları yasaklanmıştır. Aynı maddenin (a) bendinde *"Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi"* hali bu tür anlaşmalardan sayılmıştır.
- (17) Raportörlerce söz konusu teşebbüslerden elde edilen bilgilere göre, Karaman ili özelinde sürücü kurslarından müteşekkil bir Dernek oluşumunun bulunduğu, ancak bu oluşumun faaliyetinin İl Emniyet Müdürlüğü binasında, Valilik katılımıyla yapılan toplantılarda İl Trafik Komisyonu'nun alacağı kararlarda fikir teatisinde bulunmaktan ibaret olduğu ve faaliyetini sürdürmesi için kendisine sağlanmış fiziki bir ortamın bulunmadığı anlaşılmıştır.
- (18) Dosya kapsamında yapılan incelemelerde, Karaman il merkezinde faaliyette bulunan yedi teşebbüsün fiyat anlaşması içerisinde bulduklarına dair herhangi bir belgeye ulaşılamamıştır. Tablo 1'de yer verilen ehliyet sınıfına göre uygulanan tarife saat ücretlerine bakıldığında, teşebbüslerin teorik ve direksiyon eğitimi için münferit olarak MEB'e bildirdiği fiyatların farklılaştığı, hatta pazarın yeni oyuncularından biri olan Öz Mert MTSK'nın pazar payı kazanmak amacıyla ciddi bir fiyat rekabetine giriştiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, teorik ders saat ücretlerinin Özel Karaman Yunus Emre MTSK dışında diğer MTSK'lar için ehliyet sınıfı ayrımı olmaksızın 5,00 TL olduğu, ancak maliyetin önemli kısmını teşkil eden direksiyon eğitimi saat ücretinde rekabetin yoğun olduğu görülmektedir. Söz konusu direksiyon eğitimindeki saat başı ücret farklılıkları,

⁴ Tarifesinde peşin ödemede %25'e kadar iskonto uygulanabileceği ifadesi yer almaktadır.

⁵ Anılan teşebbüs üç farklı dönem için farklılaşan ücretler belirlediği için tabloda bu üç ücrete de yer verilmektedir.

⁶ Tarifesinde A2 ve B sınıfı için %20, E sınıfı için %40'a varan iskonto uygulanabileceği ifadesi yer almaktadır.

⁷ Tarifesinde gerekli görülen hallerde %40'a kadar iskonto uygulanabileceği ifadesi yer almaktadır.

⁸ Tarifesinde 03.02.2012 tarih ve 5 no.lu yönetim kurulu kararı uyarınca peşin ödemelerde %40'a varan iskonto uygulanabileceği ifadesi yer almaktadır.

13-66/915-385

kursiyerlerin ödediği ücretin farklılaşmasına neden olan temel unsurdur. Nitekim, direksiyon eğitim ücreti A2 sınıfı ehliyet için 31,00-50,00 TL, B sınıfı ehliyet için 45,00-50,83 TL ve E sınıfı ehliyet için 45-50,41 TL bandında seyretmektedir.

- (19) Diğer yandan teşebbüslerin uyguladığı fiili kurs ücretleri aşağıda sunulmakta olup, tablodan teşebbüslerin birbirlerinden farklı fiyatlar uyguladığı görülmektedir.

Tablo-2: Karaman İl Merkezi'nde Faaliyet Gösteren MTSK'ların Fiili Tarifeleri

MTSK	Program Adı	Peşin	Taksit
Özel Karaman	Fark A2	300,00	400,00
Yunus Emre	A2 Sınıfı	400,00	500,00
	B Sınıfı	600,00	750,00
	E Sınıfı	1100,00	1350,00
Özel Karaman Sabah	Fark A2	300,00	400,00
	A2 Sınıfı	300,00	400,00
	B Sınıfı	500,00	550,00
	E Sınıfı	700,00	800,00
Özel Karaman	Fark A2	300,00	300,00
	A2 Sınıfı	300,00	300,00
	B Sınıfı	600,00	600,00
	E Sınıfı	800,00	800,00
Öz Mert	Fark A2	250,00	300,00
	A2 Sınıfı	300,00	350,00
	B Sınıfı	550,00	600,00
	E Sınıfı	750,00	800,00
Ayklass	Fark A2	300,00	400,00
	A2 Sınıfı	400,00	500,00
	B Sınıfı	600,00	750,00
	E Sınıfı	800,00	1000,00
Özel Karaman Karizma	Fark A2	-	-
	A2 Sınıfı	480,00	480,00
	B Sınıfı	729,96	729,96
	E Sınıfı	1320,00	1320,00
Özel Zafer Yolu	Fark A2	300,00	300,00
	A2 Sınıfı	400,00	400,00
	B Sınıfı	600,00	600,00
	E Sınıfı	800,00	800,00

- (20) Fiilen uygulanan tarifenin MEB'e bildirilen tarifeden de ayrıldığı, fakat bu fiili tarifelerin dahi rekabetçi olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim, şikayetin ilişkin olduğu tarihe yakın tarih de olmak üzere, tarife fiyatı üzerinden ıskonto uygulandığını gösteren faturalar bu durumu destekleyici niteliktedir. Bu çerçevede, söz konusu ıskonto oranlarının da değişkenlik gösterdiği dikkate alınarak, anılan teşebbüslerce fiyat birlikteliğine gidildiğine yönelik herhangi bir belge, bilgi ve bulgunun bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

13-66/915-385

J. SONUÇ

- (21) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.